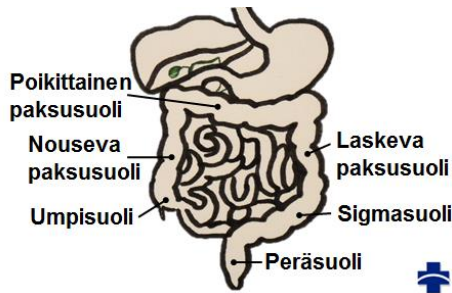

SUOLEN UMPIPUSSITAUTI (DIVERTIKULOOSI) JA UMPIPUSSIEN TULEHDUS (DIVERTIKULIITTI)

Sinulla on todettu divertikuloosi tai divertikuliitti paksusuolen alueella. Haluamme antaa tietoa sairaudestasi, jotta selviytyisit mahdollisimman hyvin kotioloissa. Toisaalta on tärkeää tietää, missä tilanteissa on syytä hakeutua hoitoon. Toivomme, että suullinen ohjaus ja kirjalliset ohjeet auttavat näissä asioissa ja selkiyttävät käsitystäsi sairautesi hoidosta Lapin sairaanhoitopiirissä.

Paksusuoli

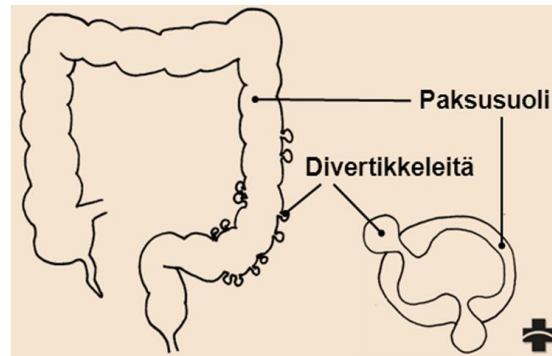
Kuva 1. Paksusuoli.

Paksusuoli on osa ruoansulatuskanavaa ja se alkaa vatsaontelon oikealla puolen umpisuolesta, johon ohutsuoli laskee. Paksusuolella on kolme osaa, umpisuoli, koolon ("varsinainen paksusuoli") ja peräsuoli. Koolon jakautuu edelleen neljään osaan, nousevan, poikittaiseen ja laskevaan paksusuoleen sekä sigmasuoleen. Paksusuoli kiertää vatsaontelon ympäri päättyen peräsuoleen ja peräaukkoon. Paksu- ja peräsuolen yhteispituus on noin 1,5 metriä. (Kuva 1.)

Paksusuolella on runsaasti bakteereja, jotka muodostavat suuren osan ulosteen määrästä ja kiinteydestä. Vesi, suolat ja suolistomikrobien valmistamat vitamiinit (K-vitamiini ja jotkut B-vitamiinit) imeytyvät paksusuolella. Myös selluloosaa pilkkoutuu jonkin verran. Lopuksi paksusuoli kuljettaa ulosteena pois sen osan sulaneesta ruoasta, jota elimistö ei voi käyttää hyväkseen. Uloste sisältää runsaasti myös bakteereja ja ruoansulatuskanavan solujen jätteitä. Suolen sisältöä varastoituu joksikin aikaa sigmasuoleen. Paksusuolen jatkeena on pikkulantiossa sijaitseva peräsuoli, jonne siirtyessään uloste aiheuttaa ulostusrefleksin.

Divertikuloosi

Suolen umpipussitautissa paksusuolen seinämään on syntynyt pullistumia eli divertikkeleitä (kuva 2). Lähes jokaisella yli 80-vuotiaalla on divertikkeleitä. Pullistumia muodostuu pikkuhiljaa ikääntymisen myötä ilmeisesti siksi, että suolen paine pullistaa suolen heikkoa kohtaa ulospäin. Ummetustaipumus ja vähäkuivainen ruoka lisäävät suolen painetta ja edesauttavat näin divertikkeleiden syntymistä. Kun pullistumia on paksusuolella runsaasti, puhutaan umpipussitautista, divertikuloosista. Divertikkeleitä voi esiintyä missä tahansa maha-suolikanavan osassa, mutta länsimaissa niitä esiintyy eniten sigmasuolella, jossa paine on korkein. Usein umpipussitauti ei oireile mitenkään, vaan vasta sen aiheuttamat lisäsairaudet aiheuttavat oireita. Toisinaan oireina voi olla epä säännöllinen suolen toiminta, ummetus ja ilmavaivat.

Kuva 2. Divertikkeli.

Divertikuliitti

1–2 prosentille divertikuloosia sairastavalle kehittyy äkillinen umpipussien tulehdus eli divertikuliitti. Varmaa syytä tulehduksen käynnistymiselle ei tiedetä, mutta ilmeisesti se syntyy, kun umpipussiin pakkautunut ulostemassa ei pääse sieltä pois. Tällöin saattaa tuntua päiväkausia kestävää kipua yleensä vasemmalla alavatsalla. Myös kuume, yleinen voimattomuus, ummetus tai ripuli voi vaivata. Joskus harvoin umpipussi vuotaa verta suolen sisään, jolloin voi syntyä anemiaa. Tuolloin oireena on saattaa olla huimausta, kalpeutta ja hengenahdistusta.

Tutkimukset

Paksusuolen umpipusseja todetaan usein, kun muiden oireiden vuoksi tehdään paksusuolen tähytys tai varjoainetutkimus. Divertikuliitti todetaan lääkärin tutkimuksella ja verikokeella, jolla tarkistetaan tulehdusarvo (CRP). Umpipussien tulehdusta epäiltäessä suolta ei tutkita tulehdusvaiheessa suolen puhkeamisriskin vuoksi. Paksusuoli tähytetään sairauden varmistamiseksi vasta tulehduksen parannuttua kunnolla.

Hoito

Sivulöydöksenä todetut oireettomat umpipussit eivät vaadi lääkäriellä käyntiä tai lääketieteellistä hoitoa. Sen sijaan ummetuksen itsehoito ja kuitupitoinen ruokavalio sekä aktiivinen liikunnan harrastaminen ovat hoidon kulmakivet. Jo syntyneet suolen umpipussit eivät palaudu, mutta tulehdusta ja muita lisätauteja voi ehkäistä edellä mainituilla itsehoidon keinoilla.

Umpipussien tulehdusta hoidetaan suonensisäisillä antibiooteilla sairaalassa. Jos tulehduksia esiintyy toistuvasti, harkitaan umpipusseja sisältävän suolen osan poistamista leikkauksella (sigmaresektio). Puhjennut umpipussi vaatii välittömän leikkauksen.

Jatkohoito

Jos Sinulla on todettu suolen umpipussitauti ja kärsit äkillisesti alkaneesta voimakkaasta vatsakivusta, on syytä hakeutua lääkäriin. Tuolloin vaarana on divertikkelin puhkeaminen, joka onneksi kuitenkin on harvinainen lisätauti. Pääsääntöisesti lähin apu kiireellisessä ja kiireettömässä hoidossa (esimerkiksi epäillessäsi lievää divertikuliittia) on oman kunnan terveyskeskus virka-aikana.

Osasto 4

Epäillessäsi välitöntä hoitoa vaativaa tilaa (divertikkelin puhkeaminen) voit kysyä toimintaohjetta virka-aikana omasta terveystieteistasi tai Lapin keskus-sairaalan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksestä (016) 322 4800 (vuorokauden ympäri) tai hakeutua hoitoon edellä mainittuihin paikkoihin. Hätätilassa apu soitetaan yleisestä hätänumerosta, joka on 112.

Mikäli sairautesi hoidossa on päädytty leikkaushoitoon, voit tiedustella leikkaukseen liittyviä asioita jonokirjeen saatuasi LKS:n jonohoitajalta 040 185 8539 (virka-aikana).

Toivotamme hyvää vointia.

Luotettavaa tietoa Internetissä

- Lapin sairaanhoitopiiri osoitteessa: www.lshp.fi
- Käypähoito osoitteessa: <http://www.kaypahoito.fi/web/kh/etusivu>
- Terveyskirjasto Duodecim osoitteessa:
<http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti>

LÄHTEET:

- Hiltunen, Kari Matti. 2000. Paksusuoli, peräsuoli, anus. Rakennelma ja toiminta. Teoksessa Gastroenterologia. 318–323. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Luukkonen, Pekka. 2000. Divertikkelitauti. Teoksessa Gastroenterologia. 341–345. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Mustajoki, Pertti. 2011. Suolen umpipussitauti (divertikuloosi). Lääkärikirja Duodecim. Terveyskirjasto 8.3.2012 osoitteessa: <http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti>.
- Nienstedt, Walter ym. 1989. Ihmisen anatomia ja fysiologia. 329–339. Porvoo: WSOY.